

INCLUSIVE DESIGN SPIEKBOEKJE

Ontwerpen en ontwikkelen voor
toegankelijkheid en inclusie

Uitgave
maart 2025

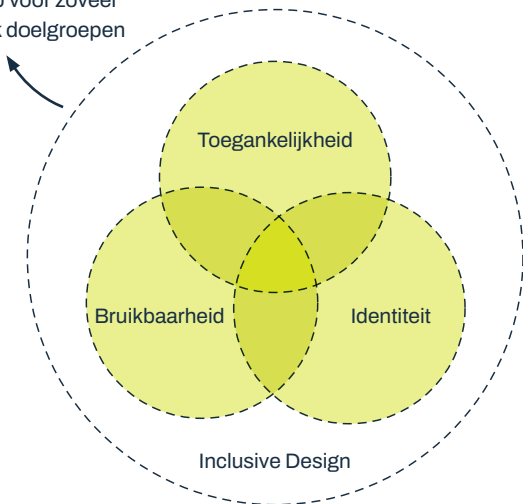
WAT IS INCLUSIVE DESIGN?

“Het ontwerpen van producten en diensten die toegankelijk en bruikbaar zijn voor zoveel mogelijk mensen, zonder dat er speciale aanpassingen of een apart ontwerp nodig is.”

Aldus *The British Standards Institute*, B1 gemaakt door Greenberry ;)

DE KERN VAN INCLUSIVE DESIGN

Ontwerp voor zoveel mogelijk doelgroepen

Toegankelijkheid

Bruikbaar voor mensen met een beperking.

Bruikbaarheid

Gebruiksvriendelijkheid en structuur

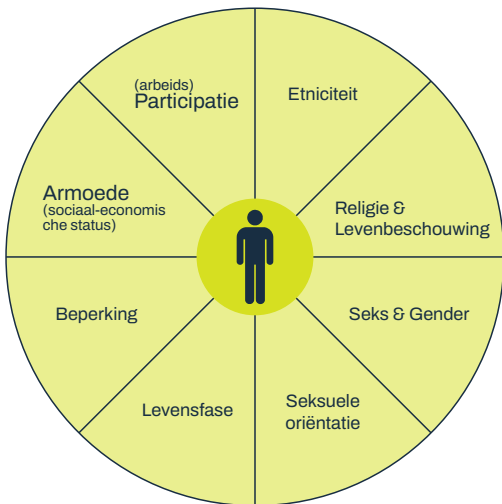
Identiteit

Alles wat een persoon vormt (zie hiernaast)

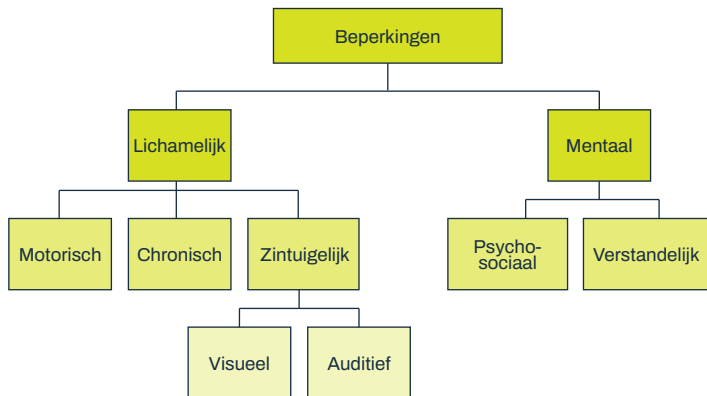
Ontwerp voor een specifieke (sub)doelgroep

MEER DAN ONTWERPEN VOOR BEPERKINGEN

De diversiteitscirkel laat zien hoe mensen van elkaar verschillen, bijvoorbeeld in leeftijd, achtergrond, talenten of beperkingen. Bij inclusief design helpt dit om producten en diensten te maken die voor iedereen toegankelijk en bruikbaar zijn. Je gebruikt de cirkel om na te denken over wat verschillende mensen nodig hebben, zodat niemand wordt buitengesloten.

TYPE BEPERKINGEN

Fysieke Beperkingen

Permanente beperking

Iemand met
missende ledematen

Tijdelijke beperking

Iemand met een
gebroken arm

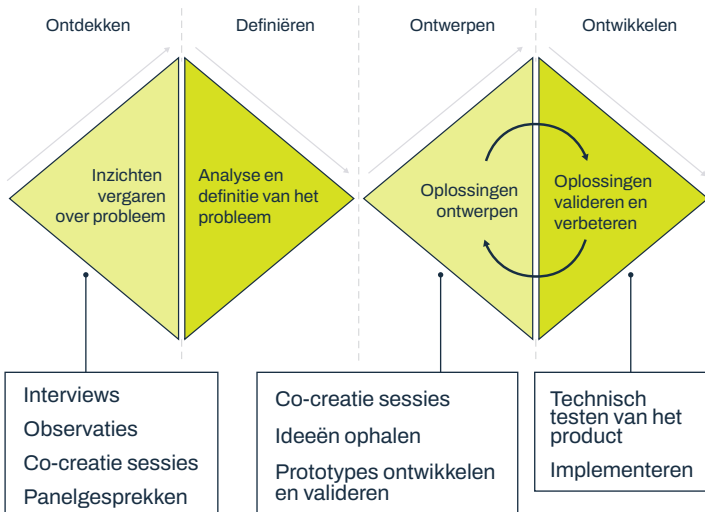
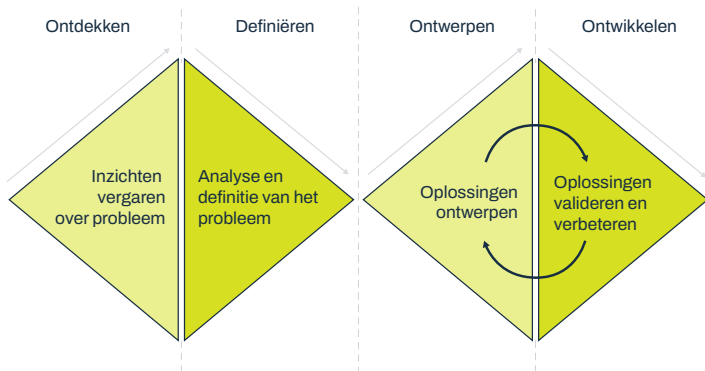

Situationele beperking

Iemand met een
arm in gebruik

HET ONTWERPPROCES

ONTDEK- FASE

Elke opdracht begint met een probleem en een vraag: **Wat willen we oplossen?** en **Voor wie maken we het?** In deze fase doe je onderzoek om gebruikers en hun behoeften te begrijpen. Je verzamelt informatie door gesprekken, observaties en data. Dit helpt om een sterke basis te leggen voor een goed ontwerp.

ONTWERPVRAAG

We laten twee voorbeeldversies zien van een briefing met een probleemdefinitie.

v1

Bedenk een digitale oplossing voor jongeren in hulpverlening tussen 16 en 27 jaar om eigen mentale gezondheid in kaart te brengen, zodat ze deze kunnen bespreken met hun hulpverlener.

Deze tekst komt uit de briefing van een klant.

Wat kun je overwegen?

- Denk breder over de doelgroep: niet alleen jongeren, maar ook anderen kunnen baat hebben bij de oplossing.
- Maak de oplossing breder toegankelijk, bijvoorbeeld buiten de hulpverlening om meer mensen te bereiken.
- Erken meerdere vertrouwenspersonen, zoals vrienden, familie of docenten, naast hulpverleners.
- Zorg dat de oplossing voor iedereen beschikbaar is, bijvoorbeeld door deze gratis aan te bieden.

v2

Hoe kunnen we een kosteloze en toegankelijke oplossing ontwikkelen om jongeren inzicht te geven in hun mentale welzijn, zodat zij in staat zijn verbeteringen aan te brengen en deze effectief te bespreken met anderen?

Deze versie is herschreven naar een inclusieve ontwerpvraag.

DOELGROEPDEFINITIE

- Welke doelgroep wil je bereiken?
- Welke kenmerken identificeer je?
- Wie is je uiteindelijke gebruikersgroep?
- Wie sluit je hiermee mogelijk uit?
- Hoe betrek je deze?
- Wat zijn je eigen onbewuste vooroordelen?
- Welke onderzoeksmethoden gebruik je?
- Wie en hoe interview je?

INTERVIEW TIPS

- Zorg ervoor dat je op dezelfde golflengte zit, stel de ander op zijn of haar gemak begin met small talk)
- Loop je vast? Gebruik dan ‘waarom?’ Of probeer eens 5 keer achter elkaar ‘waarom’? te vragen
- Vraag naar specifieke, gekaderde omstandigheden (“Vertel me eens over de laatste keer dat je..”)
- Observeer non-verbale tekenen die iets anders zeggen en benoem dit (“ik zie dat je ... doet”)
- Vul geen antwoorden voor de ander in (een langere stilte kan gek voelen, maar is oké)
- Stel geen gesloten vragen die je alleen met “ja” en “nee” kunt beantwoorden
- Zorg dat je vragen uit niet meer dan 10 woorden bestaan (laat de respondent praten)

ONTWERP FASE

Bij het ontwerpen stellen we voorwaarden zoals **gebruiksvriendelijkheid**, **toegankelijkheid** en **functionaliteit**. We passen principes toe als eenvoud, consistentie en flexibiliteit, zodat het ontwerp intuïtief en effectief is. We nemen kennis mee over inclusiviteit en toegankelijkheid, zodat niemand wordt uitgesloten en het ontwerp voor iedereen bruikbaar is.

WCAG PRINCIPES

Toegankelijk ontwerp zorgt ervoor dat iedereen, ongeacht beperking, websites en apps kan gebruiken. **De WCAG-principes** (Web Content Accessibility Guidelines) helpen ontwerpers om digitale producten beter toegankelijk te maken.

Waarneembaar

Gebruikers moeten de inhoud kunnen zien of horen, bijvoorbeeld via schermlezers.

Bedienbaar

Interactieve elementen moeten werken met een toetsenbord en spraakbesturing.

Begrijpelijk

De structuur en inhoud moeten logisch en makkelijk te begrijpen zijn.

Robuust

Websites en apps moeten werken met verschillende apparaten en software.

Tools

- Contrast plug-in binnen Figma
- Adeo Comprehensive Accessibility plug-in in Figma
- Stark plug-in in Figma
- De checklist van A11Y project
- Accessible Color Matrix voor toegankelijke kleurenpaletten
- De accessible color palette generator van Venngage
- a11ygator Een WCAG website analyse tool

INCLUSIEVE FOTOGRAFIE

Inclusieve fotografie laat de diversiteit van mensen zien, zodat iedereen zich erin kan herkennen. Dit betekent dat we verschillende leeftijden, achtergronden en lichaamstypes in beeld brengen. We vermijden stereotypen en zorgen voor een realistische en respectvolle weergave. Door bewuste keuzes te maken in wie we fotograferen en hoe we dat doen, creëren we beelden die toegankelijk en herkenbaar zijn voor een breed publiek.

KIJKTIPS!

NPO

Reference Man

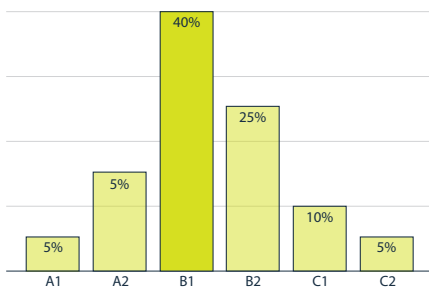

XBOX

Inclusive Design Sprint: Team Xbox

B1 TAALNIVEAU

- Staat voor eenvoudig Nederlands;
- Een tekst op B1-niveau bestaat uit makkelijke woorden die bijna iedereen gebruikt.
- 60% van Nederland begrijpt teksten op taalniveau B1 of lager;
- Uitgangspunt is dat de overheid in B1 schrijft.

Verschil in taalniveau's

Taalniveaus: de manier waarop iemand een taal begrijpt en kan gebruiken.

Voorbeeld A1:

Kom je mee?

Voorbeeld B1:

Wil je met ons meegaan?

Voorbeeld C2:

Zou u, in overweging nemende de gestelde onderneming, genegen kunnen zijn om uw bereidheid tot deelname aan onze gezamenlijke inspanning kenbaar te maken?

GEHEUGENSTEUNTJE

Willekeurig	✗	B1 variant: zomaar, toevallig
Schatting	✓	
Uiterlijk	✗	B1 variant: 'maximaal' of 'hoe het eruit ziet'
Balans	✗	B1 variant: evenwicht
Melden	✓	
Huisvesten	✗	B1 variant: een plek geven
Bezorgdheid	✗	B1 variant: er zijn zorgen over X
Opnieuw	✓	
Droevig	✗	B1 variant: verdrietig

Tips voor het schrijven op B1-niveau

- Bedenk goed voor wie je schrijft en laat de doelgroep meelezen.
- Schrijf actief en gebruik heldere koppen.
- Voorkom lange zinnen, schrijf kort en bondig
- Twijfel je of een woord B1 is? Ga naar www.ishetb1.nl en zoek het woord op.

ONTWIKKEL- FASE

Tijdens het ontwikkelproces houden we rekening met gebruiksvriendelijkheid, toegankelijkheid en betrouwbaarheid. We testen en verbeteren voortdurend om ervoor te zorgen dat het eindresultaat goed werkt voor iedereen. Feedback van gebruikers is essentieel, zodat we kunnen bijsturen waar nodig. Daarnaast letten we op technische stabiliteit en zorgen we ervoor dat het ontwerp in de praktijk net zo goed werkt als op papier.

TIPS VOOR INCLUSIEVE ONTWIKKELING

- Gebruik een goede koppenstructuur zoals met H1, H2 etc voor de navigatie van de website. Deze kan via screen readers opgeroepen worden.
- Zet (aria)labels in elementen om duidelijk te maken wat er gaat gebeuren, zoals bij knoppen.
- Gebruik ALT-teksten beschrijvingen van foto's;
- Denk aan 'skip to content' om herhalende content of bijvoorbeeld het menu over te slaan

9 oefeningen om toegankelijkheid te testen

- Gebruik alleen je keyboard om door een website heen te lopen;
- Doe deze oefening nu met de andere hand;
- Zet de color filter in je telefoon op zwart-wit en bekijk of je alles kunt vinden;
- Sluit je ogen en doorloop de app met VoiceOver;
- Doorloop je eigen website met een screen reader plugin;
- Zorg dat je instellingen staan op toegankelijkheidsmodus en test de site;
- Doe een (onafhankelijk) toegankelijkheidsonderzoek;
- Gebruik een contrast-check-tool tijdens het ontwerpen van de website om te checken of het contrast tussen achtergrond en tekst leesbaar is;
- Test zelf met WCAG-richtlijnen.

Wil je het startpunt ontvangen?
Scan dan de QR code.

Nog vragen?
Mail dan naar info@greenberry.nl

Greenberry
Academy